

روزانه
مؤسسه نقاشی کویر

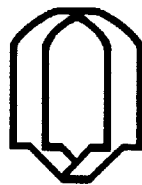
۲۴۵۲۵

مؤسسه نقاشی کویر

۷۱۵۳

۲۰ / ۱۱ / ۱۳۸۱

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

دانشگاه شهروخ

مجتمع هنر و معماری

دانشکده معماری و شهرسازی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

موضوع:

مجموعه گردشگری دریاچه ارومیه

اساتید راهنما:

دکتر پرویز وزیری

مهندس علیرضا مستغنی

دانشجو:

یوسف مام محمدی

۴۵۱۰۷

بهمن ماه ۱۳۷۸

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الرب العالمين، و الصلاة و السلام على سيدنا محمد و آله و اصحابه اجمعين.

از زحمات تمامی اساتید محترم دانشکده و بخصوص اساتید راهنمای محترم **جناب**

آقایان دکتر وزیری و مهندس مستغنی که سواد اندک خویش را مدیون آنها هستم

تشکر و سپاسگذاری می‌کنم و نیز از زحمات تمامی سازمانها و ارگانهای شهرستان ارومیه

(سازمان بنیاد مسکن، مسکن و شهرسازی، سازمان محیط زیست، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

و استانداری و ...) که با همکاریهای خود مرا در پیشبرد این پروژه یاری نمودند تشکر و قدر دانی

می‌نمایم.

یوسف مام محمدی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱ ..... مقدمه

فصل اول - صنعت توریسم

۴ ..... ۱-۱- تعریف فراغت

۵ ..... جامعه‌شناسی فراغت

۸ ..... فراغت در زمان گذشته

۱۰ ..... فراغت در دوران معاصر

۱۲ ..... ویژگیهای فراغت

۱۵ ..... موارد و مواقع فراغت

۱۷ ..... اغراض و مقاصد فراغت و نقش فراغت در حیات جامعه

۱۹ ..... مشکلات گذراندن اوقات فراغت

۲۰ ..... هدفهای استفاده از اوقات فراغت

۲۱ ..... ۱-۲- جهانگردی و جهانگرد

۲۱ ..... مفاهیم لغوی جهانگردی و جهانگرد

۲۱ ..... انگیزه‌های جهانگردی

۲۲ ..... شرایط فردی و اجتماعی برای جهانگردی

۲۲ ..... جاذبه‌های جهانگردی

۲۴ ..... ۱-۳- مزیت اقتصادی و توسعه صنعت جهانگردی

۲۵ ..... هزینه‌های ارزی

۲۵ ..... اشتغال مستقیم

۲۵ ..... اشتغال غیر مستقیم

۲۶ ..... اشتغال القایی

۲۶ ..... اشتغال در بخش ساختمان

۲۶ ..... قابلیت‌های بالقوه صنعت جهانگردی در ایجاد اشتغال

۲۸ ..... تقویت ارتباط بین صنعت جهانگردی و سایر بخش‌ها

۲۹ ..... شیوه‌های گوناگون افزایش درآمد جهانگردی

۳۰	کمک صنعت جهانگردی به حفظ و تقویت جاذبه‌های تاریخی
۳۲	آثار زیانبار سوء مدیریت در برنامه‌ریزی جهانگردی
۳۲	۱-۴- شیوه‌های روبرویی با تاثیرات مخرب فرهنگی و زیست محیطی رشد و توسعه جهانگردی
۳۳	توانایی‌های و قابلیت‌های صنعت جهانگردی
۳۴	ضرورت بهره‌مندی ساکنان بومی از مزایای جهانگردی
۳۶	تشدید مشکلات اجتماعی ناشی از توسعه صنعت جهانگردی
۳۷	اهمیت بازاریابی صنعت جهانگردی
۳۸	شیوه‌های کاهش اثرات تخریبی صنعت جهانگردی
۴۰	۱-۵- صنعت جهانگردی در ایران جهانی نیست
۴۱	آموزش نیروی انسانی اساسی است
۴۱	دفع توریست و نه جذب آن
۴۳	لزوم تمرکز گری در برنامه‌ریزی و اجراء
۴۴	مدیریت جدید و امیدهای تازه
۴۷	برخی ننگناها و دشواریهای موجود
۴۸	خلاصه مطالب
۴۹	تعریف جهانگرد

فصل دوم - شناخت آذربایجان غربی و شهرستان ارومیه

۵۲	۲-۱- جغرافیای طبیعی استان
۵۵	۲-۲- وجه تسمیه
۵۷	۲-۳- تاریخ آذربایجان غربی
۵۷	آذربایجان پیش از اسلام
۵۹	آذربایجان بعد از اسلام
۶۱	آذربایجان در زمان صفویان، افشاریان و زندیان
۶۲	آذربایجان در زمان پهلوی - رضاشاه
۶۳	۲-۴- جغرافیای تاریخی استان
۶۶	۲-۵- جغرافیای سیاسی و اداری استان

۶۷	۲-۶- جغرافیای طبیعی شهرستان
۷۰	جمعیت
۷۲	۲-۷- تاریخ شهر ارومیه
۷۴	۲-۸- جغرافیای تاریخی شهر
۷۵	۲-۹- وجه تسمیه شهر
۷۵	۲-۱۰- جغرافیای طبیعی دریاچه ارومیه
۷۶	۲-۱۱- وجه تسمیه دریاچه ارومیه
۷۷	۲-۱۲- خلاصه
۷۷	شناخت آذربایجان غربی
۷۹	شناخت شهرستان ارومیه

فصل سوم - ساخت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی آذربایجان غربی و شهرستان ارومیه

۸۰	۳-۱- ویژگیهای جمعیت شهری و روستائی
۸۵	۳-۲- نیروی انسانی و اشتغال
۸۶	۳-۳- بخشهای تولیدی
۸۹	۳-۴- کنش های فرهنگی و هنری ویژه
۹۰	۳-۴-۱- سرود و سوگ در فرهنگ عامه آذری
۹۱	۳-۴-۲- مراسم مربوط به زمان
۹۲	۳-۴-۳- مراسم مربوط به زندگی
۹۲	۳-۵- موسیقی بومی، عاشیق ها و نغمه ها
۹۳	۳-۵-۱- موسیقی اقلیتها و کردها
۹۵	۳-۶- ساخت اجتماعی - اقتصادی شهر ارومیه
۹۵	۳-۶-۱- ویژگیهای جمعیت
۹۷	۳-۶-۲- نیروی انسانی و اشتغال
۱۰۰	۳-۶-۳- حوزه نفوذ شهر
۱۰۴	۳-۶-۴- نقش و موقعیت شهر
۱۰۶	۳-۷- اوضاع اقتصادی شهرستان ارومیه

۱۰۸	..... بخش کشاورزی ۳-۷-۱
۱۱۰	..... دامداری و دامپروری ۳-۷-۲
۱۱۰	..... زنبورداری ۳-۷-۳
۱۱۱	..... بخش صنعت و معدن ۳-۷-۴
۱۱۲	..... بخش خدمات ۳-۷-۵
۱۱۳	..... جمع بندی مطالب
۱۱۳	..... ساخت اجتماعی - اقتصادی استان
۱۱۴	..... کنش های فرهنگی و هنری ویژه
۱۱۵	..... ساخت اجتماعی - اقتصادی شهر ارومیه

فصل چهارم - تأسیسات زیربنایی و ساخت کالبدی شهرستان ارومیه

۱۱۷	..... برق ۴-۱
۱۱۸	..... وضعیت راه های شهرستان ارومیه ۴-۲
۱۱۹	..... منابع آب شهرستان ارومیه ۴-۳
۱۲۰	..... منابع آب کشاورزی
۱۲۱	..... وضعیت آبرسانی ۴-۴
۱۲۱	..... وضعیت بهداشت و درمان ۴-۵
۱۲۲	..... مسکن ۴-۶
۱۲۳	..... ۴-۶-۱ امکانات و تسهیلات واحدهای مسکونی
۱۲۳	..... ۴-۶-۲ واحدهای مسکونی از لحاظ مالکیت
۱۲۴	..... ۴-۶-۳ نوع مصالح بکار رفته در واحدهای مسکونی
۱۲۵	..... ۴-۷ ساخت کالبدی شهر
۱۲۵	..... ۴-۷-۱ روند رشد و توسعه و بافت شهر
۱۲۹	..... ۴-۷-۲ توزیع جمعیت و تراکمها
۱۳۰	..... ۴-۷-۳ توزیع کاربری زمین و سرانه ها
۱۳۲	..... جمع بندی مطالب
۱۳۲	..... منابع آب شهرستان ارومیه

۱۳۳ ..... ساخت کالبدی شهر

فصل پنجم - مطالعات اقلیمی و منطقه‌ای آذربایجان غربی و شهرستان ارومیه

۱۳۵ ..... ۵-۱- آب و هوای استان

۱۳۶ ..... ۵-۲- حرارت و برودت

۱۳۷ ..... ۵-۳- بارندگی و رطوبت

۱۳۷ ..... ۵-۴- جریانات هوایی

۱۳۸ ..... ۵-۵- تقسیمات اقلیمی ایران

۱۴۳ ..... ۵-۶- موقعیت شهرستان ارومیه در پهنه بندی اقلیمی کشور

۱۴۳ ..... ۵-۷- حرارت و برودت شهر ارومیه

۱۴۴ ..... ۵-۸- بارندگی و رطوبت شهر ارومیه

۱۴۶ ..... ۵-۹- جریانات هوایی شهر ارومیه

۱۴۶ ..... ۵-۱۰- اهداف عمده طراحی اقلیمی موارد زیر را شامل می شود

۱۴۷ ..... کاهش اتلاف حرارت ساختمان

۱۴۸ ..... بهره گیری از انرژی خورشیدی در گرمایش ساختمان

۱۴۹ ..... کاهش تاثیر باد در اتلاف حرارت ساختمان

۱۵۱ ..... محافظت ساختمان در برابر تابش آفتاب

۱۵۲ ..... بهره گیری از نوسان روزانه دمای هوا

۱۵۲ ..... ۵-۱۱- آبهای تحت الارضی

۱۵۳ ..... ۵-۱۲- پوشش گیاهی

۱۵۳ ..... ۵-۱۳- جنگل

۱۵۴ ..... ۵-۱۴- خاکها

۱۵۵ ..... ۵-۱۵- زمین شناسی - خاک شناسی

۱۵۵ ..... احکام معماری

فصل ششم - جاذبه های طبیعی

۱۵۸ ..... ۶-۱- جاذبه های طبیعی

۱۵۹	۱-۱-۶ منابع جاذبه‌های آبی
۱۵۹	دریاچه و سواحل
۱۶۱	جزایر و شبه جزیره‌ها
۱۶۶	رودخانه‌ها
۱۶۷	الف- رودهایی که به دریاچه ارومیه می‌ریزند
۱۳۱	ب- حوضه رودخانه ارس
۱۳۱	ج- حوضه رودخانه زاب کوچک
۱۳۲	تالابها و مردابها
۱۳۵	آبشارها
۱۳۶	۱-۲-۶ فضاهای کوهستانی و جلگه‌ای
۱۳۶	ارتفاعات و قلعه‌ها
۱۳۷	غارها و اشکفتها
۱۳۸	دشتها و دره‌ها
۱۸۰	بیشه‌ها و جنگلها
۱۸۰	۱-۳-۶ حیات وحش و مناطق حفاظت شده
۱۸۰	حیات وحش
۱۸۱	مناطق حفاظت شده
۱۸۲	شکارگاه
۱۸۳	۱-۴-۶ جاذبه‌های ورزشی
۱۸۳	ورزشهای آبی
۱۸۳	ورزشهای کوهستانی
۱۸۴	سایر ورزشها
۱۸۴	۱-۵-۶ جاذبه‌های تاریخی، فرهنگی و هنری
۱۸۴	کاخها و عمارتها
۱۸۵	قلعه‌ها و دژها
۱۸۷	بازارهای قدیمی
۱۸۸	مساجد

۱۹۰	مقابر و امامزاده‌ها
۱۹۵	جمع بندی مطالب
۱۹۵	۱- جاذبه‌های طبیعی
۱۹۵	۲- بناها و یادمانهای تاریخی

فصل هفتم - بررسی وضع موجود استان آذربایجان غربی

۱۹۷	۷-۱- کتابخانه‌ها و سالنهای نمایش
۱۹۷	۷-۲- صنایع دستی و سوغاتیها
۱۹۸	۷-۳- اقامت گاهها و اماکن پذیرایی
۲۰۰	یلاژها و ویلاها
۲۰۱	۷-۴- تجهیزات و زیربناها
۲۰۱	محورهای و شبکه‌های ارتباطی
۲۰۳	حمل و نقل و ترافیک
۲۰۵	۷-۵- عملکرد و شیوه‌های بهره‌برداری
۲۰۵	۷-۵-۱- جاذبه‌های طبیعی
۲۰۷	۷-۵-۲- پست اسکی
۲۰۷	۷-۵-۳- جنگل، جلگه و دره‌ها
۲۰۸	۷-۶- جاذبه‌های تاریخی - زیارتی و فرهنگی
۲۰۸	۷-۶-۱- آثار تاریخی و باستانی
۲۰۹	۷-۶-۲- اماکن مذهبی
۲۱۱	۷-۶-۳- فرهنگ و هنر
۲۱۲	۷-۷- خدمات و تجهیزات
۲۱۲	۷-۷-۱- تشکیلات و مدیریت
۲۱۳	۷-۷-۲- اقامت گاهها و پذیرایی‌ها
۲۱۵	۷-۸- مسائل و تنگناها
۲۱۶	۷-۸-۱- دشواریهای زیربنایی
۲۱۶	دسترسى و تجهیزات

۲۲۱	..... سرمایه‌گذاری و اعتبارات
۲۲۱	..... حفاظت و نگهداری

فصل هشتم - مصادیق موجود

۲۲۳	..... مصادیق موجود
-----	--------------------

فصل نهم - جایگیری و تحلیل سایت

۲۳۳	..... ۹-۱- موقعیت دریاچه ارومیه در استان آذربایجان غربی
۲۳۴	..... ۹-۲- محدوده قابل طراحی
۲۳۵	..... ۹-۳- جایگیری گزینه‌های مختلف در محدوده قابل طراحی
۲۳۶	..... اینترنتیو شماره ۱
۲۳۷	..... اینترنتیو شماره ۲
۲۳۸	..... اینترنتیو شماره ۳
۲۳۹	..... اینترنتیو شماره ۴
۲۴۰	..... اینترنتیو شماره ۵
۲۴۲	..... برآورد مدت زمان بازدید از بخش جنوبی استان
۲۴۳	..... برآورد مدت زمان بازدید از بخش شمالی استان
۲۴۴	..... برآورد مدت زمان بازدید از جزایر دریاچه ارومیه
۲۴۵	..... موقعیت سایت نسبت به شهر ارومیه
۲۴۶	..... سایت پیشنهادی
۲۴۷	..... دسترسی
۲۴۸	..... پتانسیل‌های بالقوه سایت
۲۴۹	..... مناظر
۲۵۰	..... باد

فصل دهم - برنامه‌ریزی فیزیکی و نحوه تقرب به طرح

۲۵۲	..... ۱۰-۱- تخمین حدودی توریست در آذربایجان غربی
-----	--

عنوان

صفحه

۲۵۲	..... برنامه ریزی فیزیکی طرح	۱۰-۲-۱۰
۲۵۳	..... اطاق خواب و استراحت	۱۰-۲-۱۰-۱
۲۵۳	..... فضاهای چند عملکردی (انعطاف پذیر)	۱۰-۲-۱۰-۲
۲۵۳	.....	۱۰-۲-۱۰-۳
۲۵۴	..... فضاهای خدماتی - تجارتنی هتل شامل	۱۰-۲-۱۰-۴
۲۵۴	..... نمازخانه	۱۰-۲-۱۰-۵
۲۵۴	..... سرسرا	۱۰-۲-۱۰-۶
۲۵۴	..... بخش اداری - فنی	۱۰-۲-۱۰-۷
۲۵۵	..... کتابخانه	۱۰-۲-۱۰-۸
۲۵۱	..... سالن چند منظوره	۱۰-۲-۱۰-۹
۲۶۰	..... فضاهای خدمات تغذیه به مشتریان	۱۰-۲-۱۰-۱۰
۲۶۱	..... نمایشگاه	۱۰-۲-۱۰-۱۱
۲۶۱	..... بازارچه روز	۱۰-۲-۱۰-۱۲
۲۶۲	..... کمپینگ	۱۰-۲-۱۰-۱۳
۲۶۲	..... فضاهای تفریحی	۱۰-۲-۱۰-۱۴
۲۶۳	..... فضاهای بازی کودکان	۱۰-۲-۱۰-۱۵

معرفی طرح

۲۶۴	..... معرفی طرح
۲۷۱	..... منابع و مأخذ

خلاصه:

یکی از پتانسیل‌های شاخص و ممتاز استان آذربایجان غربی دریاچه ارومیه می‌باشد که با ویژگی‌های خاص خود اگر در بین پارک‌های ملی دنیا بی نظیر نباشد کم نظیر است چرا که در دو محیط آبی و خاکی آن قابلیت‌هایی وجود دارد که در سایر پارک‌ها دیده نمی‌شود.

در توصیف این پارک جالب و دیدنی که در غرب ایران و در حد فاصل دو استان زرخیز آذربایجان شرقی و غربی واقع شده است باید گفت محیط خشکی آن با چشم اندازه‌های زیبا، آب و هوای مناسب، حیات گیاهی و جانوری متنوع و ساختار توپوگرافی جزایر ۱۰۲ گانه‌اش انبوهی از نیزارها و تالابها و جنگلهای درختچه‌ای گز و بالاخره دلتاهای چهارده رودخانه دائمی و فصلی در پیرامونش مجموعه نادری از اکوسیستمها را در خود جای داده و همچنین محیط آبی آن با خیل عظیم پرندگان نادر با تنوع رنگهای زیبایشان نظر هر بیننده‌ای را به خود جلب می‌نماید. لذا در راستای استفاده از این مواهب الهی و پتانسیل‌های بالقوه طبیعی ایجاد طرحی با عنوان مجموعه توریستی دریاچه ارومیه ضروری و منطقی به نظر میرسد.

مجموعه توریستی مورد نظر از پنج بخش کلی تشکیل شده است:

۱- محل اقامتی (فضاهای استراحت و سکونت جسمی و روحی و احساسی) که با توجه به تورهای گردشگری یک روزه که در سطح استان خواهیم داشت از اهمیت بسزایی برخوردار است.

۲- فضاهای خدمات تغذیه‌ای که شامل: رستوران، کافه تریا، چایخانه سنتی و شربت خانه

است.

۳- فضاهای فرهنگی از قبیل سالن چند منظوره، نمایشگاه و کتابخانه

۴- فضاهای تجاری خدماتی که شامل بازار روز و فضاهای خدماتی محل اقامتی است.

۵- فضاهای تفریحی

در پایان خداوند متعال را سپاس می‌گوییم که مرایاری نمود تا پایان نامه فوق را به اتمام

برسانم و امیدوارم که بتوانم رضایت اساتید محترم را جلب نمایم

انشاء...

مقدمه:

پایان نامه مذکور مطالعه و طراحی مجموعه گردشگری دریاچه ارومیه می باشد. زمینه طرح با زیربنایی ۱۱ هزار متر مربع مجاور بندر گلمانخانه به فاصله ۱۸ کیلومتر از شهرستان ارومیه قرار دارد.

با توجه به نیازهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و تفریحی استان و توجه به امر صنعت توریسم در بالا بردن درآمد ملی و از طرف دیگر استفاده از پتانسیلهای خدادادی محیط بر آن شدیم تا پایان نامه کارشناسی ارشد خود را با عنوان مجموعه گردشگری دریاچه ارومیه انتخاب نماییم. امید دارم اجرای این طرح گامی در جهت پیشبرد مقاصد مذکور باشد.

این مجموعه شامل فضاهای مختلف (بسته، نیمه باز و باز) متعددی خواهد بود که برای طراحی آنها نیاز به مطالعات، در زمینه های مختلف داریم. لذا بر اساس گزارش فوق، مطالعات در سه بخش کلی تنظیم شده است:

بخش اول در یک فصل بنام صنعت توریسم، بخش دوم در شش فصل:

۱- شناخت استان آذربایجان غربی و شهرستان ارومیه

۲- ساخت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی استان و شهرستان ارومیه

۳- تاسیسات زیر بنایی شهرستان ارومیه